

צורבא או דף היומי?

(דאורייתא במח' הרמב"ם והראשונים)

תכליתו של הלימוד:

המשנה באבות, משנה ה' כתוב: בלומד ע"מ ללמד מספיקין בידו ללמוד וללמד, הלומד ע"מ לעשות מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות".

ור' דוד נכד הרמב"ם כמדרש דוד אבות פ"ד מ"ה כתב: "והמדרגה הזאת ע"מ לעשות היא העליונה לפי שמי שילמד בתורה ויהיה לתכלית בקשתו שיתגלו לו משפטיה ויסתכל בסודיה בעבור שיילך בדרכיה ויעשה המצוות".

וברבנו יונה על פרקי אבות כתב: "פירוש ת"ו מציין זה מדבר בלומד ע"מ ללמוד ולא לעשות שזה אין מספיקין בידו לא ללמוד ולא ללמד אלא ע"מ לעשות איסור והיתר כמשמעו לא שיטרח ויעיין הרבה אולי יימצא איסור בדברים".

ועל המשנה שאמרה אין המדרש עיקר אלא המעשה כתב רבנו בחיי בפירושו למשנה כלומר אין תכלית הידיעה ועמלו של האדם בתורה שילמד תורה הרבה. אין התכלית אלא שיביא הלימוד לידי מעשה כי תכלית הלימוד אינו אלא שיעשה וכן דרשו חז"ל "שכל טוב לכל עושיהם". וכך כתב המאירי בשבת ט' "התלמוד אינו אלא להביא לידי מעשה".

והר"ן בדרשותיו דרוש ז' בד"ה הוכחנו כתב "שכבר ידוע שכוונת כל התורה כדי להשיג יראת ה' ואין תכלית להיותנו משגי החכמה ומה שחייבנו בלימוד ראשיתו אינו אלא כדי להגיע אל המעשה כי אי אפשר לעשות המצווה על מתכונתה מי שלא ידענה והתכלית היא להשיג יראת ה'".

והשל"ה הק' במס' שבועות דף ל"ב כתב: "וענין הלשמה הכוונה שיעסוק בתורה לקיימה שציונו הש"י ולמדתם אותם".

ורבים מהאחרונים הגדירו את הלימוד למעשה כתורה לשמה עיין בזה בספר "ראשית חכמה" בהקדמה ג'. ובמדרש שמואל אבות פ"ב מ"ה. ובריעב"ץ ור' יוסף יעבץ ועוד.

ת"ת בין בחורי ישיבה לעובדי עבודת ה' בחוץ

הבדל רב יש בין בחורי ישיבה שתורתם אומנותם לבין בעלי בתים אשר רוב זמנם ומרצם עושים לפרנסתם ושאר הזמן מקדישים לתורה בבחינת קובעים עיתים לתורה.

ההבדל ביניהם נראה להדיא ברמב"ם בהל' ת"ת בין פ"א לפ"ג שכן הרמב"ם מדבר על עצם חובת ת"ת שתמצית הפרק הוא הלכה ח'. כל איש מישראל חייב בת"ת בין עני בין עשיר בין שלם בגופו... ואפילו בעל אישה ובנים חייב לקבוע לו זמן לת"ת ביום ובלילה שנאמר "והגית בו יומם ולילה".

ובהלכה י"א באותו הפרק מרחיב הרמב"ם את מה שביארנו בחלק הראשון וחייב לשלש זמן למידתו... ושליש שיבין וישכיל... והאיך יוציא האסור והמותר וכיוצא בהן מדברים שילמד מהי השמועה.

לעומת זאת בפרק ג' עוסק הרמב"ם בהל' ת"ת למי שיושב ועוסק כל ימיו בתורה ולא בבחינת קובע לו זמן לת"ת וזה כלשונו בפ"א שלה כתרים וכתרי ישראל כתר כהונה... הא למדת שכתר תורה גדול מכתר כהונה וכתר מלכות.

ובהלכה ו' מי שנשאו ליבו לקיים מצווה זו כראוי לה (משמע שיש אפשרות שלא יקיימה כראוי לה אלא פחות מכך) ולהיות מוכתר בכיתה של תורה לא יסיח דעתו לדברים אחרים ולא ישים אל ליבו שיקנה תורה עם עושר והכבוד כאחד אלא כך הוא דרכה של תורה...

ובהלכה ז' שמא תאמר עד שאקבל ממון ואחזור ואנשא, עד שאקנה מה שאני צריך ואפנה מעיסוקי ואחזור. אקיא אם תעלה מחשבה זו על ליבך אין אתה זונה לכתרה של תורה לעולם אלא עשה תורתך קבע.

וברור ופשוט שבן תורה היושב ועוסק בתורה תפקידו זה לשבת וללמוד יומם ולילה כדי לזכות לכתרה של תורה וזאת ע"י עיסוק ובירור שיטות הראשונים בש"ס ובפוקסים כדי לקנות כלים לימודים. וזאת נקראת ברש"י בב"מ דף שמושר על תורה שבלעדיה אי-אפשר

לגדול בתורה ולא להיות לתמיד חכם. וכמו שכותב בחזון איש בסדרי אמונה וביטחון שבשה תלמיד חכם ייקרא רק מי שהוא בקי ברוב מקומות בתלמוד ע"פ הפוסקים כמבואר גרמ"א ביר"ד ס"י רמ"ג סעיף ב' וזה לשונו שם "ואין חילוק בין שהוא תופס ישיבה או לא רק שהוא מוחזק לתלמיד חכם בדורו שידע לישא וליתן בתורה ומבין מדעתו ברוב מקומות בתלמוד ופירושו ובפסקי הגאונים ותורתו אומנתו כדרך שנחבאה.